

Setkání na Kodymce

Kdysi jsme dělali do Cvrkotu povídání s členem divadla Járý Cimrmana žijícím v Bubenči, panem Miloněm Čepelkou. Tenkrát vyprávěl, že na hřbitově U Matěje našel hrob MUDr. Filipa Stanislava Kodyma, který je stejně jako pan Čepelka rodákem opočenským. A protože si v Opočně slavných rodáků váží, slíbil svým krajanům, že se pokusí vypátrat, zda zůstali po doktoru Kodymovi nějakí potomci. Shodou okolností i nás zavedlo cvrkotové putování po Praze 6 na usedlost zvanou Kodymka. A tam jsme zjistili, že Kodymovi žijí v tomto místním stavení dodnes. A tak jsme zorganizovali setkání pana Čepelky s prapravnukem jeho krajana, panem RNDr. Petrem Kodymem, přímo na Kodymce.

Miloň Čepelka: Víte, jak jsem na vás přišel? Kdosi mi řekl, že F. S. Kodym je pohřben tady u Matěje. Když jsem se přestěhoval do Prahy, slíbil jsem Opoččanům, že ten hrob najdu. Jednou jsme se tedy s manželkou vypravili k Matějovi na hřbitov, že zkusíme Kodymův hrob najít. Nikdy předtím jsme tam nebyli. Vešli jsme jedním z vchodů, stoupali a stoupali, pořád rovně, a mě náhle zaujal jeden pomníček. Povídám: „Tady je to.“ Vůbec jsme nikam neodbočovali, bylo to, jako když si mě pan Kodym pítáhl. To mi udělalo přenesmímou radost, až mystickou. Na hrobě ležela květina, tak jsem si řekl, že tu někde blízko musí někdo z Kodymova rodu být. A pak po čase mi paní Hanka řekla, že se s vámi seznámila. Tak jsme se dali do kupy a přišli za vámi. Mezitím jsem už slíbil v Opočně, že vás zkontaktuji.

Petr Kodym: A vy jste přímo z Opočna?

Miloň Čepelka: Narodil jsem se v Pohoří, tři kilometry od Opočna. Když mi bylo šest neděl, naši se do Opočna přestěhovali, otec tam postavil domeček.

Petr Kodym: Kdysi jsme byli v Opočně s otcem, viděli jsme Kodymův národní dům.

Miloň Čepelka: Ten byl otevřen v roce 1901 k jeho 90. narozeninám. Pořád funguje, hrají se tam divadla, koncerty. Na jeho rodném domě visí pamětní deska, ale dům už je, hlavně uvnitř, dost přestavěný. V roce 1871 se u nás narodil také světoznámý malíř František Kupka a pár chytrých lidí občanského sdružení Abakus vymyslelo kul-

turní projekt Rodný kraj Františka Kupky. Ono v Čechách už to tak bývá, že oslavujeme lidi, až když odejdou.

Jak se vás prapraděda vlastně odstěhoval?

Petr Kodym: Studoval ve Vídni a stal se lékařem. Lékařskou praxí se ale zabýval jen pár let. Naučil se i srbsky a vydal se dělat „krajského fyzika“ v Negotině. Četl jsem jeho zápisky, jak se plavil po Dunaji z Pešti do Bělehradu, na tehdejší poměry to byl poměrně dlouhý výlet a velká exotika. Celý život se zabýval propagací vědy, vlastně něco podobného, jako jste dělal vy v pořadu Meteor.

Miloň Čepelka: Určitě on na vyšší úrovni. Když jsem byl na gymnáziu v Dobrušce, pravidelně jsem docházel pomáhat panu učiteli, který měl na starosti městskou knihovnu. Tenkrát na to stačil jeden člověk. A všechny Kodymovy spisy tam byly. V duchu je pořád vidím.

Petr Kodym: Otec ty knížky shromažďoval, máme je tady. V roce 1856 koupil F. S. Kodym tento dům, tenkrát se tu říkalo na Fišerce. O rok později se sem nastěhoval a zůstal tady až do smrti.

Miloň Čepelka: Vy jste kolikátá generace?

Petr Kodym: Filip Stanislav Kodym byl praděd mého otce. Měl dvě manželky-Lidmilu a Annu Marii. U Kodymů už to tak bývalo, první většinou umírala. Pak přišla druhá žena, a ta naopak muže přežila. S Lidmilou měl tři dcery (Boženu Jarmilu a Stanislavu) a syna Dalibora. S Annou Marií (to už mu bylo přes 50 let) měl syny Odolena a Stanislava. Stanislav Kodym například, ten napsal knihu Dům u Halánků. Otec ho poslal na praxi ke svým známým do dnešního Náprstkova muzea, domu u Halánků, což byla instituce pro osvětu lidu a knihovna. Stanislav tam dělal dva roky knihovníka. S vděčností vzpomíná na léta, která tam strávil, a na základ, který tam dostal. Bydlel na Hanspaulce v řadovém domě. Přispěla mu na něj Česká vlastenecká obec. Žil tam s hospodyní a dožil se poměrně

vysokého věku, asi 90 let. Odolen – stal se lékařem, léčil i Franze Kafku. Byl první ze série Odolenů Kodymů-i můj dědeček a otec měli jméno Odolen, ale byli geologové. O dcerách Filipa Stanislava Kodyma toho víme málo, nějak se nám ztratily.

Také žil sochař Kodym, který dělal sochu Lenina na kulafáku. Prý byl moc šikovný, vyráběl Leniny ve velkém. Vždycky poslal sochu do nějakého JZD s fakturou a dopisem: Přiloženou fakturou, dle vaší objednávky, uhradte 3260,40 korun za sochu Vladimíra Iljiče Lenina. A oni nemohli říct, že žádnou takovou sochu nechtějí. Takže to proplatili. Ale podle znalců byla socha na kulafáku hezká. Ovšem tehle Kodym pravděpodobně není z naší linie.

Druhý Odolen, můj dědeček, byl profesor geologie na Přírodovědné fakultě. Zemřel v roce 1964. Měl dva syny, mého otce a strýce, ale ten se zabíjel za války na kole. Já mám také bratra. Pracuji ve Státním zdravotním ústavu, v oboru parazitologie, bratr Pavel je ředitel Drážního úřadu.

Když se mě někdo zeptá, kdo byl Filip Stanislav Kodym, používám přirovnání, že to byl vlastně takový Jára Cimrman. Zabýval se vším. Oni se znát museli. Jde o to, kdo od koho opisoval...

Miloň Čepelka: Jenže Kodym svému oboru opravdu rozuměl, zatímco Jára byl všeuměl samouk.

Petr Kodym: Prapraděd se taky pouštěl na různá pole. Vymyslel třeba kamna Kodymky. Nevím, jak se dostal od lékařství ke konstrukci kamen, ale proč ne. Tehdy byly hodně populární. Na své pokusné zahrádě zkoušel moderní postupy pěstování různých plodin a v *Hospodářských novinách*, jichž byl v letech 1854–1862 prvním šéfredaktorem, potom radil rolníkům. Sestavil Kodymovo zdravotní desatero, kde stálo mimo jiné „Veselá mysl-půl zdraví“. Radil, že se mají vysazovat hloly, aby mělo kde hnízdit ptačtvo nebeské.

Také se asi trochu zamontoval do politiky, byl poslancem českého Zemského sněmu, a coby odpovědný redaktor měl nějaký škraloup, byl i zavřený.

Miloň Čepelka: On se musel znát se spoustou slavných lidí.

Petr Kodym: Tehdy se znali všichni. Filip Stanislav na stará kolena vynalezl tzv. Feriální osadu, což bylo něco jako skautský tábor. Děti z daleké Prahy sem přišly a strávily tady třeba měsíc na zahrádě. Byla tu modřínová alej, zvířata, a on jim to všechno ukazoval a hrál si s nimi. Pobývalo tady až 18 dětí. Ale sám byl vždycky chudý.

My jsme teď navázali na tu tradici, máme tady králíky a exotická zvířata a takovou malou mateřskou školkou. Děti jsou z toho nadšené. Jsem předseda Teraristické společnosti Praha. Chováme tady plazy, obojživelníky, želvy. Na zahrádě jsou dva rybníčky, kde žijí žábky.

Dříve to býval viniční dům, jedna místnost a sklep.

Kolem byly vinice. Koncem 18. století se sem ale zavlekl révokaz a všechny vinice padly. Potom se dům postupně rozrůstal a přestavoval. Když jsme dělali rekonstrukci a otloukli omítku, objevily se pozůstatky různých oken, jak je naši předchůdci zazdívali a probourávali...

Nejdříve se domu říkalo Termanka, když patřil nějakému Termanovi, pak Fišerka, když patřil Fišerovi, podle toho se jmenuje i naše ulice Na Fišerce. A teď Kodymka. Součástí Prahy jsme teprve od 1.1.1922, do té doby zde byla Horní Šárka, která patřila do okresu smíchovského. Zahrada měla původně 2 ha, postupně se z ní ukrájalo, teď máme to, co zbylo, s bratrem rozdělené. Otcova babička prodala okrajové části a z nich vznikla ulice Na Kodymce.

Táta dal dohromady historický přehled, co se tady kdy stalo. Za Marie Terezie třeba Kodymku vypálili Francouzi. Vtrhli sem, vypálili Špitálku, vyrabovali sklep a opili se. Pak přišli Rakušaní a všechny je pobili. A ti Francouzi jsou prý pohřbeni tam, jak teď stojí Komerční banka.

Miloň Čepelka: Teď mně to doklaplo, příští rok to bude 200 let, kdy se Filip Stanislav Kodym narodil. Určitě bychom měli v Opočně uspořádat k tomu výročí nějakou slávu. Přijedete?

Petr Kodym: Velice rád.

Zaznamenala Hana Vargová

MUDr. Filip Stanislav Kodym, narozen 1. 5. 1811 v Opočně, zemřel 4. 5. 1885 na Horní Šárce.

Lékař, redaktor (Hospodářské noviny, Posel Prahy), politik, spisovatel (Nedělní zábavy, Naučení o živlech, Lučba rolnická, Navedení k lučebnictví, Hospodářský klíč, Hospodářská kniha, Lubeneckého včelaření v úlech dzierzonských, Zdravověda, Úvod do tělovědy člověka, Spolky na vzájemné pomáhání).